Zaterdag 2 December 1911 — 5e Jaargang No. 10

DE TRIBUNE

Redactieadres: D. J. WIJNKOOP, Ringkade 41 Amsterdam.

SOC.DEM.WEEKBLAD

Administratieadres: J. C. CETON, Laings Nekstraat 33III Amsterdam.

· VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. ·
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd. Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct. —
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief. —

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Paul Lafargue. — Gekrabbel. — Engeland en Duitschland. — Opmerkingen over De Duurte. — De Duurte te Rotterdam. — Optreden der Massa. — Een afscheid. — Klassebewuste S. D. A. P.ers. — Een ontzettend vonnis. — Uit de Vakbeweging. — De Zaaier. — Van de Afdeelingen. — Korrespondentie. — Rectificatie. — Advertentiën.

Zij, die zich thans op De Tribune abonneeren, ontvangen de nog dit jaar verschijnende nummers gratis.

PAUL LAFARGUE †

Deze week stierf de bekende Fransche Marxistische Sociaaldemokraat Paul Lafargue. Hij was gehuwd met een dochter van Karl Marx, Laura Marx, die met hem in den dood ging. De volgende week komen wij op het leven en het werken van dezen ouden communist en communard nog terug. Zijn werk zal ons in de moeilijke strijd tegen bourgeoisie en reformisme blijven voorgaan.

Gekrabbel.

Verleden week wezen we erop dat het Kiesrecht-debat, gevolg van het Kiesrecht-petitionnement, helaas weer uitgeloopen is op een versterking van de voor de arbeiders verraderlijke kiesrecht-liberalen. We wezen erop dat Mr. Troelstra zelf in de Kamer konstateerde, dat als de Kiesrechtmotie-Borgesius aangenomen werd, de zaak van het demokratische Kiesrecht niet vooruit, maar achteruit was gebracht. Zooals men weet, is die motie aangenomen, maar dat hindert Mr. Tr. niet om te zeggen dat nu weer de Kiesrechtstrijd toch «voorwaarts» is gebracht.

In een paar hoofdartikelen van *Het Volk* komt Mr. Troelstra op onze kritiek te praten. De man begint weer met onze «kwade trouw» te konstateeren. Het is een gemakkelijk argument. Eigenlijk kon hij alle andere daardoor wel sparen. Want een beter argument heeft hij toch niet tegen onze kritiek, en zijn getrouwe volgers vragen ook geen ander. Maar ons laat deze zachte razernij van den Leider koud, zooals zijn ergere van vroeger. Wij konstateeren alleen: Hadden gij en uw volgers vroeger en trouwens thans nog wat minder in de *politieke* trouw van de liberalen geloofd, voor wie wij u immer waarschuwden, dan was het Kiesrechtdebat als gevolg van de Kiesrechtstrijd een grooter propaganda voor het Socialisme geweest.

Thans beweert Mr. Troelstra dat het Kiesrechtdebat uitgeloopen is op een «ontmaskering» der liberalen, die «bij de herstemmingen van 1913 tot vrij wat scherper geformuleerde eischen aan de burgelijke kandidaten zal leiden, dan wij in 1909 nog meenden te kunnen stellen.» Verder heeft hij het over de Pruisische Kiesrechtstrijd, waarvan men volgens hem weet, dat het resultaat «*nihil*» is geweest, waardoor Mr. Tr. toont dat hij zooals steeds de zoogenaamde *positieve* voordeelen van den strijd verwart met de *blijvende* belangen der arbeidersklasse. Maar over die Pruisische Kiesrechtstrijd spreekt onze Redaktie de volgende week nog wel een woordje. Wij halen uit Tr's argumentloos gepraat over onze kritiek alleen nog maar aan, dat onze hoofdgrief tegen de Kamerfraktie der Arbeiders Partij steeds is geweest, dat deze «bewust aanstuurt op een blok met de liberalen», waarop wij slechts te antwoorden hebben, wat wij eigenlijk reeds te Deventer zeiden: Dat is nog het beleefdste wat wij voor u aannemen kunnen. Uw politiek *loopt uit* op een gaan in de politiek naast de liberalen en tegenover de klerikalen, wat wij zooals gij dat noemt «tot vervelens toe» hebben aangetoond. Doet gij dit niet bewust maar onbewust, des te erger voor uw politieke reputatie.

Dus nu tot de hoofdzaken: 1. Mr. Troelstra heeft de liberalen volgens zijn eigen zeggen «ontmaskerd» in dat kiesrecht-debat; èn: 2. de eischen in 1913 aan de burgerlijke kandidaten te stellen.

Dat het proletariaat zich toch erbarme over de «ontmaskering» der liberalen door Mr. Troelstra!

Heeft Mr. Troelstra aangetoond, dat de vrijzinnigen door hun historie, immers een verraderlijke ten opzichte van het demokratisch kiesrecht, en door de aard van de samenstelling hunner partijen, burgerlijke klasse-partijen even erg als de klerikale, volkomen onbetrouwbaar zijn in den strijd voor het arbeiders-kiesrecht? Neen.

Heeft Mr. Troelstra aangetoond, dat lettende op de woorden en de kromme sprongen der liberale groepen, men evenveel en *even weinig* kans heeft een versterking van het arbeiders-kiesrecht te erlangen van een liberale als van een klerikale Regeering? Neen.

Heeft Mr. Troelstra aangetoond, dat het feit dat die liberale heeren maar voortdurend en meer en meer het woord Alg. Kiesrecht als leus in den mond nemen, verderfelijker is voor de versterking van het proletariaat, dan de botte weigering van de klerikalen om — tenminste tot dusverre — dit woord als leus te accepteeren? Neen.

Heeft hij, niet de «vrijzinnige verkiezings-illusies» «afgepoeierd» — om Tr.'s eigen stichtelijke taal te gebruiken —, maar *de illusies van het proletariaat omtrent de liberalen* weggenomen, zòò dat de liberalen en vrijzinnig-demokraten in hun afschuwelijke naaktheid voor het proletariaat komen te staan, zòò dat de arbeiders hen en hun gedachten ontvluchten naar de rijen en de ideeën van het Socialisme?!

Neen, en nog eens neen, dat hebt gij niet gedaan, Mr. Troelstra, omdat gij het vorige niet gedaan hebt, omdat gij met uw «positieve», met uw revisionistische, met uw tot in den treure naar het liberalisme kijkende en kijvende politiek dat niet kunt. Maar als gij dan *niet*, door het begrip omtrent de historie en de klassenaard der liberalen te verspreiden, tot gemeengoed te maken van het proletariaat, alle mogelijkheid om tot een politiek samengaan met de liberalen te komen hebt verstoord en afgesneden, als gij zoodoende *niet* de antithese, de tegenstelling tusschen liberaal en klerikaal, in zijn ware ondergrond, het begrip daaromtrent bij het proletariaat, hebt ondermijnd, dan Mr. Troelstra, wat hebt gij dan eigenlijk „ontmaskerd"?

Gij hebt voor de zooveelste maal juist met uw braafste pogen en met uw sterkste strijd en met uw grootste woorden de onmacht ontmaskerd van de revisionistische politiek om het proletariaat te versterken. Gij hebt het goed bedoeld — wij nemen het beste voor u aan — maar gij met uw politiek, gij kunt niet inzicht d.i. kracht, bij het proletariaat brengen. Gij vloekt de liberalen soms met uw woorden. Gij versterkt de liberalen steeds door uw daad. Zoo ook thans! Helaas!

*

En nu de eischen in 1913 aan de burgerlijke kandidaten te stellen.

Mr. Troelstra zegt, die eischen zullen in 1913 bij de herstemmingen nog wat scherper worden geformuleerd dan in 1909. En in een vorig artikel (23 Nov.) klopt hij *Het Volk* reeds goedkeurend op de schouder, omdat het dit „terecht betoogd" had. Waaraan had *Het Volk* deze goedkeuring wel verdiend? In het hoofdartikel *Taktiek* (17 Nov.) had het blad geschreven:

Duidelijk heeft hij (Mr. Tydeman) het uitgesproken, dat hij het Algemeen Kiesrecht aanvaardt, maar alleen onder omstandigheden, die zijn demokratisch karakter verlammen. Daarmede is onze strijdleus veranderd van karakter. Wanneer wij voortaan kortheidshalve spreken van Algemeen Kiesrecht, dan omvat dit begrip niet alleen het kierrecht voor alle mannen en vrouwen, maar bovendien een heele demokratische staatsregeling. Wij zullen bij de verkiezingen van 1913 niet ermee kunnen volstaan, de kandidaten der tegenpartijen te keuren op het woord van Algemeen Kiesrecht alleen, ons zwaard zal evenzeer als tegen de tegenstanders daarvan, gericht moeten zijn tegen hen, die een grondwetsherziening, die Algemeen Kiesrecht brengt, zouden willen dienstbaar maken om tegenover dat Algemeen Kiesrecht het kapitalistisch karakter van den Staat te versterken.

Dus: een „heele demokratische staatsregeling" wordt, hoe ze het ook mogen uitdrukken, de eisch van *Het Volk* en Troelstra bij de verkiezingen in 1913.

Een heele demokratische staatsregeling, d. i. niet alleen algemeen kiesrecht, maar *„demokratiseering van alle vertegenwoordigende lichamen, en van de verkiezingswijze der uitvoerende gezags-personen en lichamen; afschafting van de Eerste Kamer, volksreferendum, evenredige vertegenwoordiging, republikeinsche regeeringsvorm."*

Wij moeten nu toch werkelijk de Arbeiders Partij voor al te revolutionaire daden waarschuwen. Weet *Het Volk* wel wat het doet? Weet *Het Volk* wel dat het verkiezingsjaar 1913 het eeuwfeest is van een der „glorierijkste daden" in de Hollandsche Historie? Nadat de reus Napoleon in 1813 bij Leipzig verslagen was, dorst Oranje gelukkig weer, op een visscherspink immers, te Scheveningen landen. Zouden er vele politiekers zijn die nu, honderd jaar later, in 1913 met de hand op der hart in een verkiezingstijd openlijk zouden durven verklaren, dat Oranje best weer weg kon, dat ze Oranje best konden missen? Brr! Republikeinsche regeeringsvorm, dat zou toch voor dat jaar een beetje te „demokratisch" worden. Dus wij waarschuwen bijtijds voor de „heele demokratische staatsregeling"' vooral voor dat „heele". Het zou er anders toe kunnen komen dat in 1913 geen „demokraat" meer door *Het Volk* gesteund kon worden bij de herstemmingen. En waar waren we dan?

Maar, er is een maar. Deze *heele* demokratie wordt niet tegen Borgesius geslingerd, maar nà „debatten over de motie Borgesius", gelijk Troelstra opmerkt, tegen de conservatief-liberalen onder Tydeman, zooals men uit het aangehaalde *Volk*-citaat ziet. En dat spel kennen wij. Het is het oude.

Wij zeggen met opzet spel. Want hoe is de toedracht van zaken? In 1905 had de Arbeiders Parlij een leus bij de herstemmingen, en het resultaat was: steun aan de liberalen, de konservatieven inkluis. In 1909 was de leus anders, maar de steun werd gegeven aan de liberalen, al waren de ergste konservatieven niet meer in de herstemmings-steun der Arbeiders Partij begrepen. Was er in 1909 een liberale regeering gekomen, zij zou niet anders gestaan hebben dan in 1905 de Regeering-de Meester, die er door de hulp der Arbeiders Partij kwam, en slechts bij de gratie der konservatieven kon leven. In 1913 zal de leus weer anders zijn, feller gelijk men dat noemt, maar er zullen middelen en wegen gevonden worden door de politiekers, om de „demokratische" vrijzinnigen door het felle vragenvuur heen als door een moderne loutering naar de hemel van het Parlement en zoo mogelijk naar de hoogste hemel der Regeering te voeren. De konservatieve liberalen zullen minder dan ooit wellicht worden gesteund, omdat ze niet de «heele demokratische staatsregeling», zie boven, zullen willen slikken. De «demokratisch» vrijzinnigen behooren echter tot die gelukkigen die «ook anders» kunnen. En **zij** zullen wèl worden gesteund. En mocht er een liberale Regeering komen, dan zal het gaan evenals in 1905 met de hulp der Arbeiders Partij, en toch zal die Regeering weer alleen kunnen leven bij de gratie dier niet-bukkende konservatieven. En mocht er geen liberale Regeering komen, maar een «demokratisch» vrijzinnige oppositie gelijk in 1909, dan zal de antithese, waardoor die vrijzinnigen in hun demokratischen schijn kunnen blijven leven, blijven bestaan door de hulp der Arbeiders Partij, die ze niet ontmaskert, zooals wij boven aantoonden. Vrijzinnigen zullen er te allen tijde in het parlement blijven. Zij zijn niet het grootste gevaar. Maar de demokratische schijn, die zij zich geven moet onbarmhartig verscheurd worden Door de hulp van het revisionisme behielden zij die evenwel in 1905 en in 1909, zooals zij ze bij de nieuwe, felle leus zullen behouden in 1913.

Wij noemen dat een spel. De konservatieven noemen die politiek ook een spel. Maar voor hen is het een

amusant, voor het proletariaat een gevaarlijk spel. De politiek moet het proletariaat vereenigen. Het is het algemeenste middel tot de eenheid, dat het proletariaat bezit. Maar bewust of onbewust, bij de revisionisten doet de politiek dienst, om Arbeiders Partij en liberalen nauwer te verbinden Dat leeren de feiten. Daarentegen worden de christelijke arbeiders door deze politiek, wij zeggen niet door de woorden van Troelstra, maar door de feiten, door de resultaten van zijn politiek afgestooten, want zij hebben bij al hun kristelijke geborneerdheid, genoeg klasse-instinkt om de vrijzinnigen te zien als wat wij zijn: de oorspronkelijkste goedpraters van de kapitalistische uitbuiting. En vooral de katholieke arbeiders der groot-industrie te Tilburg, te Maastricht en elders willen terecht niets weten van het smerige liberalistische kapitalistenregiem. Zij worden niet opgeklaard door een politiek spel met of tegen de liberalen. Alleen de felste strijd tegen het kapitalisme, dat is *in de eerste plaats* de *vernietiging van de demokratische schijn* van de vrijzinnigen, zal hen uit de rijen van de burgerlijke in die van de *sociaal*-demokratie voeren, hen uit de beruchte *anthithese*, de tegenstelling tusschen liberaal en klerikaal, bevrijden en uit de klauwen der kerkelijke politiek redden.

En de reeds den klassenstrijd strijdende en de voor de politiek onverschillige arbeiders worden door dit politieke spel der revisionisten mèèr in plaats van minder anti-politiek, althans anti-parlementair-gezind, dan ze reeds zijn, zooals we de vorige week al aantoonden.

Zoo voert deze politiek tot versterking der burgerlijken en tot blijvende verdeeldheid van het proletariaat. Niet de groote woorden van Troelstra tegen ons — hoewel die òòk al kleiner worden dan vroeger, door zijn treurige resultaten van de laatste tijden — kunnen dit veranderen, maar alleen een verandering in de naar de liberalen gaande politiek der politieke arbeiders kan aan het proletariaat van Nederland de zoo noodige eenheid en het Socialisme brengen. De Arbeiders-Partij moet deze verandering meemaken, ze moet revolutionair worden — niet met woorden maar in de daad, — òf ze zal als socialistische partij vergaan. Al het gekrabbel en gepeuter van Troelstra veranderen daaraan niets.

Maar we gelooven dat Mr. Troelstra daarvan wel iets merkt tegenwoordig. We kunnen ons zijn zenuwachtigheid in de politiek der laatste tijden ten minste niet anders verklaren. WP.

Engeland en Duitschland.

Met spanning zag men in heel de Engelsche wereld, voor zoover men zich met de politiek bezighoudt, de rede tegemoet, die de minister van buitenlandsche zaken der Britsche monarchie j.l. Maandag in het Parlement zou houden. Immers, die rede beloofde een weerklank te worden van de debatten, die in de laatste weken sinds de afsluiting der overeenkomst tusschen Duitschland en Frankrijk èn in den Rijksdag èn in een commissie van den Rijksdag èn in de pers de publieke opinie van heel Europa, ja van heel de aarde hebben bezig gehouden.

Zooveel was uit de besprekingen in de Rijksdagcommissie, uit de uitlatingen van allerlei personen, meer of minder goed ingelicht, uit de perspolemieken gebleken, dat het Fransch-Duitsche geschil van den afgeloopen zomer eenige malen een groote spanning in de betrekkingen tusschen Duitschland en Engeland teweeg heeft gebracht. Er waren er zelfs, die zeiden, dat een paar maal in den afgeloopen heeten zomer de toebereidselen voor een aanval van Engeland op Duitschland reeds waren gemaakt en de Engelsche slagschepen gereed lagen de Duitsche vloot te gaan vernietingen. M. a. w, dat de wereldoorlog voor de deur stond.

Daargelaten nu, of dit laatste zoo is, kunnen wij thans zeker zeggen, dat de afgeloopen Marocco-crisis de verhoudingen tusschen Duitschland en Engeland ongetwijfeld nog meer gespannen gemaakt heeft. Engeland wenschte gekend te worden in de tusschen Frankrijk en Duitschland hangende geschilpunten. En het heeft, dit weten wij nu, niet alleen wat betreft een mogelijke bezetting van Maroccaansch gebied door Duitschland zijn veto, zijn «ik verbied» uitgesproken, — dit zou niet erg beteekenend zijn geweest, aangezien Duitschland niet van plan was in Marocco gebied te verwerven — maar ook ten opzichte van de veroveringen van nieuw gebied in Midden-Afrika door Duitschland uitgesproken, dat het daarbij slechts een aanwas van Duitschland's koloniaal gebied binnen zekere grenzen wenscht.

Engeland m. a. w. heeft door de jongste Marocco-crisis opnieuw zeer duidelijk te kennen gegeven, dat het bij *alle* gebiedsverovering en gebiedsverwisseling in die overzeesche landen, waar het zelf belangen heeft, een woord van gewicht heeft mee te spreken. Engeland m. a. w. heeft opnieuw door de daad bewezen, dat het ten opzichte van alle groote Europeesche mogendheden nog altijd de in laatste instantie beslissende scheidsrechter wenscht te zijn, die bepaalt, wat den een en wat den ander ten deel mag vallen van den buit der niet-Europeesche-en-niet-Amerikaansche-landen, die nog voor een verdeeling onder Europeesche machten in aanmerking komen.

Hierin nu schuilt de diepste oorzaak van de steeds wassende tegenstelling tuschen Duitschland en het Britsche Rijk. Duitschland's imperialisme kan en wil zich bij die regelende rol van het oudste koloniale wereldrijk niet neerleggen. En, terwijl Engeland met Frankrijk en Rusland tot een overeenkomst kon komen, omdat dit in het belang was van die beide rijken als koloniale mogendheden, gaat dit niet ten opzichte van Duitschland, dat zijn koloniaal rijk nog altijd aan 't opbouwen is — hoe weinig ruimte er op de wereldkaart ook nog over moge zijn.

Het spreekt vanzelf, dat de goede of kwade wil van ministers en leidende staatlieden, van diplomaten en politiekers aan die geweldige fondamenteele tegenstelling niets of zoo goed als niets kan toe of afdoen. Duitschland breidt zijn vloot uit en wordt reeds daardoor alleen hoe langer hoe meer een gevaar voor Engeland. Engeland heeft daar tegenover bondgenooten in Europa noodig, want de tijd is voorbij, dat het de onbeperkte beheerscheres der zeeën was die naar zijn bezittingen voeren. Er zijn in Engeland burgerlijke radicalen, die 't met Duitschland op een accoordje zouden willen gooien en daarvoor de goede verstandhouding met Frankrijk en Rusland zouden willen laten varen. Zij voeren een politiek, ontleend aan een stadium van het kapitalisme in Engeland, dat lang voorbij is, den tijd, toen Engeland nog de zee beheerschte alleen en hoofdzakelijk in overzeesche gewesten zijn handel trachtte uit te breiden. Nu gaat het om de belangen van het groote financieele en industrieele kapitaal, in Afrika, in Indië, in Oost-Azië en de aaneensluiting van heel het reusachtige uitbuitingsgebied, het Rijk, dat over de heele aarde verspreid ligt

Indien Grey's redevoering j.l. Maandag één ding — trouwens voor de zooveelste maal — heeft bewezen, dan is het dit, dat Engeland's buitenlandsche politiek niet meer terug kan of wil tot de periode van glanzende vereenzaming, waarin zij een poos verkeerde, o. a. tijdens den Boerenoorlog, welke periode het Britsche Rijk aan geweldige gevaren heeft blootgesteld. Zoo werd dan de politiek der «radicalen», die stemmen uit het verleden deden klinken, weer eens beslist afgewezen en verzekerde de minister, dat Engeland vast hield aan zijn goede verstandhouding met Frankrijk en Rusland. Dit beteekent, dat, wel of niet volgens een vast plan, Engeland zich voorgenomen heeft om Frankrijk ook met een leger bij te staan, indien de oorlog tusschen het Britsche en het Duitsche Rijk, d.w.z. de wereldoorlog uitbrak.

Degeen, die gehoopt hadden, dat Grey's redevoering een «ontspanning» teweeg zou brengen in de verhouding tusschen Engeland en Duitschland zijn natuurlijk weêr eens bedrogen uitgekomen. Heel de Europeesche pers erkent, dat daarvan geen sprake is.

De arbeidersklasse — dat in de les, die wij ook hieruit weer willen trekken — mag zich dus minder dan ooit verlaten op de stroomingen, die in het kapitalisme een overeenstemming der Engelsche kapitaalsmachten tot vreedzame verdeeling en vertering der niet-kapitalistische volken zouden kunnen te weegbrengen. Trouwens, dat te meenen in het jaar der Chineesche Revolutie en van den Turksch-Italiaanschen oorlog kan ongetwijfeld nog slechts een Hugenholtz. Voor de arbeiders geldt meer dan ooit: de sociale Revolutie vermag alleen een einde te maken aan het imperialisme en aan den dreigenden wereldoorlog. v. R.

Opmerkingen over De Duurte.

Een onzer lezers schrijft ons:

In uw polemiek tegen Cornelissen over de duurte van het goud, neemt u aan dat het goud in waarde is verminderd.

Varga komt in de *Neue Zeit* van 17 Nov. j.l. N⁰. 7 in zijn artikel „Goldproduktion und Teuerung" tot de conclusie dat het goud nog niet in waarde is verminderd, ondanks de geringere productiekosten.

Uit zijn redeneering volgt ook, dat in de laatste jaren de waardevermindering der landbouwproducten niet langzaam gaat, maar in het geheel niet plaats heeft. Het proces integendeel tot waardevermindering moet voeren.

Het zou wel nuttig zijn, als u deze kwestie bij gelegenheid nog eens in *de Tribune* zoudt willen behandelen. (De onjuistheid aantoonde van de redeneering van Varga). Voor de propaganda zou het mooier zijn, als wij die goud-factor uit de handen van de bourgeoisie konden slaan en de duurte verklaarden zooals u dat doet in de *Tr.* N⁰. 5.

Ons antwoord hierop is als volgt:

Natuurlijk is een zoo ingewikkelde kwestie als de *preciese* invloed van de goudproduktie *op het oogenblik* op de prijzen niet in een weekblad als *De Tribune* in al zijn konsekwenties en mogelijkheden te behandelen. Waarop het ons aankwam in onze polemiek tegen Cornelissen is dat *hij* het doet voorkomen alsof de goudproduktie de voornaamste oorzaak van de *tegenwoordige* prijsstijging is, en *wij* — omdat ook hier de werkelijkheid *de beste* agitatiemiddelen aan de hand doet — de nadruk leggen op de grootste oogenblikkelijke oorzaken, de opzettelijk achterlijk gehouden landbouw en de groeiende macht der monopolies in wereld-industrie, wereld-verkeer en wereld-handel.

Intusschen staat de kwestie van de invloed van het goud op de tegenwoordige prijzen bij de *socialistische* ekonomie, eigenlijk niet zoò, alsof de èèn zou beweren dat de goudproduktie de voornaamste oorzaak van de tegenwoordige duurte was en de ander dat dit *niet* zoò was. Neen, vrijwel alle socialistische ekonomen zijn het zoover eens dat de goudproduktie niet de belangrijkste oorzaak van de tegenwoordige prijsstijging is. Waarover ze met elkander polemiseeren, wat dus eigenlijk op het oogenblik in onderzoek is, dat is de vraag of de waarde van het goud werkelijk in de laatste jaren wel verminderd is, of m. a. w. de goudproduktie op het oogenblik eenige of in het geheel geen verhoogende invloed op de prijzen heeft.

Wij namen dan ook in *De Tribune* de waardevermindering van het goud niet als iets vaststaands, maar met Karski als *wel mogelijk* (door ons toen reeds gekursiveerd) aan. Als men bedenkt dat Kautsky die waardevermindering in *De Neue Zeit* van voor eenige weken *waarschijnlijk* noemt evenals Otto Bauer verleden jaar in zijn bekende brochure over De Duurte, dan ziet men dat wij die Karski's meening in dezen voorloopig deelen, daarin steun vinden. Toen wij verleden week schreven was ons ook Varga's meening in hoofdstrekking bekend, hoewel we zijn artikel nog niet in zijn geheel gelezen hadden. Of evenwel deze waardevermindering van het goud mogelijk of onmogelijk is, in geen van beide gevallen is de goudproduktie een voorname oorzaak van de prijsstijging *van het oogenblik* Wat we daaromtrent verleden week tegenover Cornelissen betoogden blijft dus in zijn waarde.

Dat de waardevermindering der landbouwprodukten niet langzaam maar in het geheel niet plaats vindt, daarin kan Varga gelijk hebben. Ook dit probleem zal in *De Tribune* niet opgelost worden. Evenwel kan de vraag waarom het gaat: Kan de waarde van het goud ook een factor zijn van de oogenblikkelijk stijgende prijzen in de landbouw-produkten? alleen dan bevestigend beantwoord worden, indien de achterlijkheid van de landbouw de landbouwprodukten òf minder in waarde vermindert òf meer in waarde vermeerdert dan de goudproduktie het goud. Het komt dus op de verhouding aan in de waardebeweging van landbouw- en goudproduktie, en die verhouding wordt op het oogenblik vooral bepaald door de achterlijkheid van de landbouw. Ook daar blijft dus onze meening bestaan: Voor zoover het goud een bijkomstige faktor is van de tegenwoordige stijging in de prijzen der eerste levensmiddelen aan de landbouw ontleend, voorzoover is de achterlijkheid van de landbouw ook in dezen de oorzaak.

Voor de propaganda zou het mooier zijn, zegt de inzender, als wij dien goud-faktor uit de handen van de bourgeoisie konden slaan. Wij kunnen dat met den inzender niet inzien. Wij laten het aan de bourgeoisie en in dit geval ook aan Cornelissen over om uit onwetendheid of met opzet de werkelijkheid te verklaren zooals hun dat aangenaam is. Wij hebben met mooie of niet mooie propaganda weinig uitstaande, en dat te minder omdat hoe het zij de werkelijkheid van het kapitalisme in toenemende mate het socialisme in de kaart speelt. Dat is de inzender trouwens met ons eens.

Gesteld, wat wij ontkennen, dat het goud — en niet de achterlijkheid van de landbouw en het machtiger worden der wereld-monopolies — de *hoofd*oorzaak was van de duurzame prijsstijging van tegenwoordig. Dan, beweert de bourgeoisie natuurlijk, *dan kunnen we er niets aan doen!* En Cornelissen gebruikt het als argument om *niet politieke aktie maar ekonomische aktie* tot opvoering van het levenswelzijn en tot behoud van vroeger behaalde voordeelen te voeren. Voor ons staat de zaak echter anders.

In zooverre het goud oorzaak is van de tegenwoordige prijsstijging, is het het imperialisme, is het de macht van uitbreiding van het kapitalisme over de wereld, is het het geld-kapitaal, zijn het dezelfde klieken van groot-grondbezitters en groote geldlui, die ook de monopolies beheerschen, die de eigenlijke oorzaak zijn. Die klieken willen immers hun uit den arbeid der loonslaven geperst, opgehoopt, overtollig kapitaal naar andere deelen van de wereld uitvoeren, om daar nieuwe uitbuiting te beginnen. Uit dat streven ontstond in 1899 de oorlog van de Engelschen tegen de Boeren, om de Zuid-Afrikaansche diamant- en goud-velden te exploiteeren. De beste machines en de goedkoopste arbeidskrachten maakten het nu mogelijk de produktiekosten en zoodoende de waarde van het goud te verminderen. Vandaar dan de duurder makende werking van het goud, vandaar dat men minder waren voor elk goudstuk, voor elk geldstuk kan koopen. Omdat het het kapitalisme mogelijk was met Engelsche huurlingen tegen de Boeren te vechten en omdat Chineesche koelies zonder begrip van socialisme en vakbeweging naar Afrika konden worden gevoerd als vee, daarom moet het Europeesche, het internationale proletariaat de waren duurder betalen, en moeten onze vakvereenigingen er weer voor strijden hun loonen, die minder koopkracht hebben gekregen, op te voeren. Beter versterking voor de socialistische stelling van de internationale strijd tegen het imperialistische woekerkapitaal en tegen zijn dienstknecht de Staat, die de oorlogen hem ter wille voert, is moeilijk denkbaar.

Voor zoover het goud dus zijn werking uitoefent tot verhooging der prijzen zeggen wij tegen de bourgeois, die beweert dat hij er niets aan kan doen: De dood aan uw Kapitalistische Staat met zijn gruwelen van het privaatbezit, de loonslavernij en de oorlog! En tegen den anarchist zeggen wij: Niet de bijzondere strijd van de vakvereeniging, maar de algemeene van het politiek georganiseerde en revolutionair strijdende proletariaat kan alleen het alles-beheerschende imperialistische woekerkapitaal te lijf, door hem zijn werkzaamste wapen de Staat te ontrukken. Een mooie propaganda in elk geval!

Tot slot. Juist evenwel naarmate dat woeker-kapitaal met zijn monopolies zoowel van de grond als van de industrie, het verkeer en de handel, de staten der wereld en de warenwereld beheerscht, naar die mate worden de prijzen niet meer volgens de waarde der waren maar verre boven hun waarde vastgesteld. Want alleen bij vrije konkurrentie hangt de prijs van iedere waar van produktiekosten af. Maar wanneer het juist het teeken is van onze heele duurte-periode van tegenwoordig dat ze door de opheffing der konkurrentie door de monopolies allerwegen wordt veroorzaakt, dan vervalt daarmede grootendeels genoemde regeling der prijzen, en daar de prijs uitdrukt de waarde-verhouding der waren tot het goud, vervallen in even groote mate als de vrije

konkurrentie wegvalt de directe gevolgen van de verhouding van het goud tot de andere waren. Een andere uiteenzetting dus van de reden waarom in dit laatste stadium van het Kapitalisme niet het goud naast de monopolies een hoofdoorzaak kan zijn der stijgende prijzen. De prijs wordt immers, zooals Hilferding dat noemt, eee rekensommetje dergenen die hem willekeurig maar met opzet bepalen.

We spreken een volgend maal over het schrijven van een andere lezer die over de verhouding van de mogelijke verbetering der loonen tot de prijsstijging wenscht ingelicht te worden. De opmerkingen over de duurte die wij thans maakten zijn voldoende dunkt ons om elkaar tot sterke propaganda voor het Socialisme en tot politieke aktie naast de vakvereenigings-aktie aan te sporen.

WP.

De Duurte te Rotterdam.

Als we de vroede vaderen te Rotterdam mogen gelooven, dan is Rotterdam een heel bijzondere stad. Daar heerscht door de duurte geen nood. Want wat is de konklusie, waartoe de duurte-kommissie in die van god gezegende stad is gekomen?

Dat de langdurige droogte en andere oorzaken ten gevolge hebben gehad, dat de prijzen van sommige voedingsmiddelen, als groenten, boonen, erwten, melk, boter, kaas, eieren, koffie, suiker, rijst, rundvleesch en vet en paardenvleesch, aanzienlijk in prijs zijn gestegen;

dat echter andere voedingsmiddelen als brood, aardappelen, varkensvleesch, schapenvleesch, Amerikaansch spek en Amerikaansche reuzel, margarine, grutterswaren en thee tot normale en sommige zelfs tot lagere prijzen zijn te verkrijgen;

dat over het algemeen kan worden aangenomen, dat verdere prijsstijging niet waarschijnlijk is, al is evenwel met zekerheid daaromtrent niets te zeggen;

dat derhalve van een meer algemeenen nood in dit seizoen en in den a. s. winter niet kan worden gesproken.

De commissie gelooft, dat in deze omstandigheden het ingrijpen van het gemeentebestuur door het nemen van buitengewone maatregelen, die de geheele burgerij ten goede zouden moeten komen, niet voldoende gewettigd zou zijn.

Natuurlijk gaat het lid der Kommissie van Hinte met deze konklusies niet mee, al hecht ook hij schijnbaar te veel waarde aan de zomer-droogte als oorzaak van de prijsstijging. Want wat hebben nu bijv. de dure koffie en de dure suiker met de zomer-droogte te maken? En bovendien achten wij het bizonder zwak dat zelfs Van Hinte niet sterk opkomt voor onzen eisch (toch ook eisch van de Arbeiders-Partij?) **Verschaffing van gemeentewege van de noodzakelijke levensbehoeften**, integendeel door de woorden: *In een gemeente als de onze* (Rotterdam. Wat is er eigenlijk voor bizonders aan R'dam? *Red.*) *zijn de gevolgen van dergelijke maatregelen* (nl. het invloed oefenen op de prijzen der levensmiddelen) *niet gemakkelijk te overzien*; het de gemeente Rotterdam al zeer gemakkelijk maakt, niets of zoo goed als niets zelfs te pogen.

Een paar „christelijke" heeren, Stulemeijer en Diemer, draaien om bovengenoemde konklusies wat heen, al draaien ze zich er niet van af. Die heeren doen het voorkomen alsof een noodstand wel «zeer nabij» was, maar die is reeds «afgewend» door stilstand in de prijsstijging en door de braafheid van de Regeering, provinciale en gemeentebestuur, en van partikulieren. Zij erkennen een buitengewoon duren tijd en danken B. en W. van Rotterdam dat ze tegen dat dreigend gevaar een kommissie hebben ingesteld. Een kommissie voor de heeren, en voor de arbeiders niks, daar toont zich dat stel notebene nog dankbaar voor! Huichelaars!

Letten we nu nog eens nader op den arbeid der kommissie. Ze kwam ten opzichte van de afzonderlijke artikelen tot de volgende konklusie:

Brood is niet duurder geworden, en verwacht wordt dat de prijs niet zal stijgen.

De prijzen der aardappelen konden in den aanvang van het najaar vrij hoog genoemd worden; sedert is echter reeds een daling ingetreden en in den a. s. winter is een normale prijs te verwachten.

De prijzen van rijst zijn belangrijk gestegen, over den te verwachten prijs valt niet te oordeelen.

De prijs van rundvleesch en vet is tengevolge van de droogte en het geheerscht hebbende mond- en klauwzeer buitengewoon hoog en verdere stijging is in de eerste maanden te verwachten.

Varkensvleesch is niet duur, doch er is geen verlaging van prijs te verwachten.

Schapenvleesch is bij andere jaren vergeleken laag in prijs en juist tengevolge van de droogte goed van kwaliteit.

Amerikaansch spek en Amerikaansche reuzel zijn belangrijk gedaald in prijs en er is geen stijging te verwachten.

De prijs van paardenvleesch is in het vorig jaar iets gestegen, sedert echter is hij niet veranderd.

Van stokvisch is de prijs normaal en stijging is niet te verwachten.

De prijs van melk is, hoewel hij jaarlijks in het najaar stijgt, hoog, doch verdere stijging is niet waarschijnlijk.

De prijzen van natuurboter zijn voor den tijd van het jaar reeds buitengewoon hoog en zullen misschien nog verder stijgen.

Waarschijnlijk is behalve de droogte ook de speculatie oorzaak, dat de prijzen van de kaas buitengewoon hoog opgedreven zijn; over de verwachting van den loop der prijzen van kaas in de toekomst valt weinig te zeggen.

De prijs van eieren is boven het normale en daarin kan de gewone seizoenstijging verwacht worden.

Van margarine is de prijs gewoon, hoogere prijzen zijn niet te verwachten.

Koffie is vooral in de mindere soorten belangrijk in prijs gestegen, omtrent den te verwachten loop der prijzen kan niets worden voorspeld.

De prijs van thee is boven den doorsnee-prijs van de laatste jaren; over den toekomstigen loop der prijzen is niet te oordeelen.

Boonen en erwten zijn buitengewoon hoog in prijs; stijging is in den a. s. winter niet te verwachten.

De prijzen van groenten zijn abnormaal hoog, echter vergeleken met die in den jongstleden zomer zijn zij reeds iets gedaald; in den a. s. winter verwacht de commissie geen nieuwe stijging.

Suiker is buitengewoon hoog in prijs; over de verwachting in de toekomst valt niets met zekerheid te zeggen.

Siroop is niet hooger in prijs geworden.

De prijzen van grutterswaren, waaronder te verstaan gort, roggebloem, tarwebloem, boekweitegrutten en havermout zijn niet gestegen; en er is geen aanleiding te verwachten, dat de prijzen zullen stijgen.

Brandstoffen zijn eer gedaald dan gestegen in prijs; een strenge winter echter zou stijging der prijzen kunnen teweeg brengen.

Leest men dit overzicht nu niet met het oordeel van een Rotterdamsch regent maar met de ervaring van een gewoon arbeider, dan ziet het er inderdaad treurig uit. Brood is niet duurder geworden! Ja, sinds wanneer dan? Elkeen weet dat hij thans iets meer voor zijn brood moet betalen dan een paar jaar geleden. Prettig dat de heeren denken dat het niet meer duurder wordt. De aardappelen zijn al duur geweest, de heeren «verwachten» een normale prijs. Rijst, rundvleesch, vet gestegen! Varkensvleesch is niet duur, meenen de heeren, maar ze denken ook niet dat het goedkooper wordt. Paardenvleesch, dat kennen de arbeiders beter, is duurder geworden. Melk duur, boter niet te krijgen, evenmin als kaas. Als de heeren zoover zijn, schemert hun iets voor den geest van de spekulatie, dat wil zeggen de **woeker met levensmiddelen**, die de prijzen opdrijft. Het schijnt dat de duurte van de kaas, zelfs in de koppen der Rotterdamsche uitbuiters zijn weerslag vindt in iets als inzicht in de maatschappelijke oorzaken. Eieren zijn abnormaal duur en worden duurder. Koffie, thee, boonen, erwten, groenten, suiker, alles hoog in prijs. De heeren vergeten kakao, kleedingstukken, woningprijzen enz., al hebben ze het wel over de brandstoffen, die zoo goed als zeker met verleden jaar vergeleken gestegen zijn of nog zullen stijgen. Hoogstens zou gezegd kunnen worden dat schapenvleesch, Amerikaansch spek, reuzel, margarine en wat zij noemen grutterswaren, gort, havermout enz. niet of nog niet in prijs gestegen zijn. Dat is onze konklusie. Van thee is het bijv. een bizondere brutaliteit in het licht van hun eigen onderzoek om te beweren dat ze normaal is in prijs; ze is immers boven de doorsneeprijs.

Tegenover de Rotterdamsche heerenkommissie blijven wij, op de vroeger gegeven gronden, aannemen dat de duurzame prijsstijging door blijft gaan, en dat bizonder in deze winter — wat elke arbeider weet en elders ook door regeerders en kapitalisten erkend wordt — de prijsstijging tot een noodstand is geworden. De heeren willen echter niets doen. Ze vinden het «niet voldoende gewettigd» Wanneer zal het Rotterdamsche en het Nederlandsche proletariaat door een massaal verzet tegen hun ellende, de heeren eindelijk dergelijke onbeschaamdheden afleeren?

WP.

Optreden der Massa.

In het Sociaaldemokratische weekschrift de *Neue Zeit* publiceerde Karl Kautsky onlangs een reeks artikelen over de aktie der massa, in welke artikelen hij onderzocht welke rol het optreden der massa in de geschiedenis speelde, en of zoodanige aktie ook in de toekomst te wachten is. Aanleiding tot dit onderzoek moet ongetwijfeld gevonden worden in het feit, dat in de laatste jaren het optreden der massa in de proletarische beweging al meer naar voren komt en dat in de diskussies steeds meer op de aktie der massa's als op een nieuw taktisch wapen van het proletariaat wordt gewezen. Daarom moeten we er aanstonds op wijzen dat in de diskussies der laatste jaren iets anders onder aktie der massa werd verstaan dan in Kautsky's artikelen. Kautsky behandelt uitdrukkelijk de aktie van ongeorganiseerde massa's; hij moest dat doen omdat in de geschiedenis tot dusverre de groote massa van het volk steeds ongeorganiseerd was, slechts voor een enkel oogenblik door een gemeenschappelijke wil tezamen kwam, en dan weer uit elkaar viel. Ook tegenwoordig is de groote massa nog ongeorganiseerd; wie dus aan een aktie van de groote massa denkt, moet noodzakelijkerwijs de aktie van ongeorganiseerde massa's onderzoeken. Maar wanneer in de diskussies der socialistische partijen in de laatste tijd over massale akties werd gesproken, dan ging het steeds om de aktie van georganiseerde massa's. Het ging niet erom, inplaats van de kerntroepen der georganiseerden het geheele nog ongeorganiseerde volk in het veld te brengen, maar het ging om een nieuwe wijze van aktie voor de massa der georganiseerden zelve.

Kwesties die in de partijdiskussies levendig naar voren treden, zijn nooit abstrakte of veraf liggende theoretische kwesties, maar vraagstukken van de direkte practijk. De praktijk van het moderne kapitalisme drong de georganiseerde klassebewuste arbeiders tot nieuwe vormen van aktie. Tot dusverre bestond (in Duitschland althans) hun praktijk in de verkiezingsstrijd, in de parlementaire strijd hunner vertegenwoordigers en in de vakvereenigingsactie om betere arbeidsvoorwaarden. De imperialistische ontwikkeling (de nieuwste en laatste faze van het kapitalisme die heel de wereld vóór de uitbuiting door het kapitaal veroveren wil) deed niet alleen de wapening voor den oorlog toenemen, zij bracht niet alleen hooge beschermende rechten en verbruiksbelastingen (in Duitschland) en duurte (allerwege), zij sterkt niet enkel de macht van de ondernemers en van de reaktie in de binnenlandsche politiek, maar ze verminderde ook de invloed van het parlement in hooge mate. Daarom moeten de massa's tegelijkertijd dat de tot dusverre gangbare methode, de strijd in het parlement, van geringe betekenis werd, de politieke strijd scherper voeren. **De massa moet zelf optreden en haar stem onmiddellijk laten hooren. De strijd om het demokratische kiesrecht, de duurte en het oorlogsgevaar, vormden na elkaar de aanleiding tot zulke massale akties.** Als wij dus over de noodzakelijkheid van het optreden der massa spreken, dan bedoelen we daarmee een politiek optreden van de georganiseerde arbeiders, waarbij ze niet door vertegenwoordigers maar onmiddellijk zelf optreedt.

Ons massaal optreden heeft dus een ander doel en een ander resultaat dan de vroegere volksbewegingen. Voor de politieke revolutie, voor de verovering van de macht zijn onze bataillons nog niet sterk genoeg; voorloopig gaat het slechts om het demonstreeren van de wil van het proletariaat en om deze zoo sterk mogelijk tegenover de andere machtige krachten in de samenleving te doen gelden. Natuurlijk is de verovering van de macht ons einddoel; maar we weten, dat dit slechts door een georganiseerde, in socialistischen zin denkende meerderheid van het volk mogelijk is. Het directe doel van al onze akties is dus vergrooting van onze macht; ook onze massabewegingen hebben tot resultaat, nieuwe groepen in te brengen, de politieke inzichten te verhelderen, en tot organisatie te brengen; en zoodoende groeit weer de omvang van de massa die in beweging is. Het voortdurend opbouwen van onze organisatiemacht is de inhoud van alle proletarische vooruitgang, het blijvende resultaat van alle strijd. Daardoor zijn de massabewegingen van tegenwoordig van de vroegere onderscheiden; vroeger kon de macht van het volk niet langzaam maar zeker worden opgebouwd; ze kon zich slechts in plotselinge, geweldige uitbarstingen toonen; de massabewegingen moesten of het heele doel bereiken, of ze leden schipbreuk. Onze massabewegingen kunnen niet schipbrenk lijden, omdat we over het wapen der organisatie beschikken en daardoor de volksmacht langzamerhand maar onwrikbaar kunnen opbouwen tot op het punt dat de overwinning op de staatsmacht der bourgeoisie heelemaal aan het toeval is ontrukt.

Maar daarmede is de kwestie der toekomstige massabewegingen nog niet opgelost. Want Kautsky wijst er met recht op, dat de moderne ontwikkeling van het kapitalisme dergelijke situaties schept, als vroeger spontane revolutionaire volksopstanden deden geboren worden. De geschiedenis zal maar niet eenvoudig erop wachten, tot we door onze langzamerhand aangroeiende massabewegingen het leger van het proletariaat stelselmatig hebben opgebouwd; er kunnen onverdraaglijke toestanden komen, waardoor plotseling de heele millioenen tellende massa's (en in de kleine landen de tien- en honderdduizenden) tegen de regeerders in den strijd worden gedreven. Kautsky wijst erop, dat het parlementarisme instede van zoodanige massabewegingen overbodig te maken juist de grondslagen ervoor legt, doordat (en wanneer) het de meeste verscholen groepen van het volk tot de politieke strijd aanzet En duurte en oorlog, de beide groote historische oorzaken van de revoluties, duiken ook thans weer als angstwekkende spoken op, vlak bij ons en voor de oogen van de massa's van het volk. Het is dus niet uitgesloten, dat ze het heele volk opzweepen, en evenals in vroegere tijd, geweldige akties van de meest nog ongeorganiseerde massa's veroorzaken.

Maar zulke massabewegingen zullen zich toch zeer van vroegere volksbewegingen onderscheiden. Dat er tegenwoordig sterke kerntroepen in de vorm van de bestaande arbeidersorganisaties zijn, die natuurlijk de leiding nemen, is nog niet het wezenlijke van het verschil, al is het ook van groote beteekenis. Het wezenlijke onderscheid is de heel andere samenstelling van de klassen in de moderne volksmassa's. De oude klassen waren kleinburgerlijk; ze bestonden uit handwerkslui en arbeiders in het kleinbedrijf, van tijd tot tijd tezamengaand met een beweging der boeren. De tegenwoordige massa's zijn arbeiders in dienst van het grootkapitaal (en waar dit nog niet zoo is, daar wordt dit toch meer en meer zoo, zooals in de groote steden en industrieplaatsen van ons land). De levensomstandigheden van een klasse bepalen haar inzichten, haar karakter en haar wijze van optreden. Haar onderscheid in klassekarakter, de tegenstelling tusschen de kleinburgerlijke en de proletarische klassepsychologie (psychologie = kennis van de ziel, van het innerlijk, dat in karakter en optreden uitkomt) is een veel werkelijker verschil als het onderscheid, of de arbeiders thans — of in de naaste toekomst — georganiseerd of ongeorganiseerd zijn.

Er is reeds tal van malen erop gewezen, dat niet alle arbeidersgroepen in dezelfde mate zijn te organiseeren. En juist de arbeiders in de kapitalistisch hoogst ontwikkelde en meest gekoncentreerde bedrijven (bedrijven waar duizenden arbeiders en tal van bedrijfstakken tezamen werken), in de zware industrie (ijzer- en staalbedrijf), in het spoorwegverkeer (ook in Holland), voor een deel ook in de mijnen, staan in organisatie verre bij de minder gekoncentreede groot industrie ten achter. De oorzaak daarvan is, dat de macht van het kapitaal tegenover hen zoo oneindig groot is en zoo verstikkend optreedt, dat tegenstand ook zelfs door organisatie zonder uitzicht schijnt Deze massa's zijn in hun diepste karakter zoo proletarisch als geen andere groep; in de school van de kapitalistische productie leerden ze bij instinkt de discipline. Wanneer ze een enkel maal plotseling in staking komen — hun strijd draagt het karakter van spontane rebellie — dan toonden ze een verbazingwekkende solidariteit en discipline; in Amerika bijv. werden de oude vakvereenigingen door de onwrikbare vastheid

in den strijd van ongeorganiseerde stakers tegen de machtige trusts maar al te vaak beschaamd gemaakt. Zij hebben natuurlijk niet de ervaring, het politieke inzicht, de volharding, die hier ook bij nederlagen stand doet houden en die slechts uit langere praktijk kan ontstaan; daarom zakten hun geweldige uitbarstingen weer snel in elkaar. Maar zij zijn geheel te onderscheiden van het individualisme van de ongeorganiseerde kleine burgerij; hun klassetoestand maakt, dat zij bliksemsnel de leeringen der organisatie en van het socialistische klassebewustzijn vatten en zullen weten te gebruiken. Op het eene oogenblik zijn ze ongeorganiseerd; maar zoodra door de een of andere gebeurtenis de macht van het kapitaal hun niet meer overweldigend en onaantastbaar schijnt, dan zullen ze mee optrekken, en in de massabewegingen wellicht een nog grootere rol spelen als de massa der ongeorganiseerden.

Gaat hiermede nu de tegenstelling tusschen georganiseerde en ongeorganiseerde massa's tot een kleine tegenstelling terug, ook de beteekenis van de organisatie in de strijd van de massa's verandert hiermede. De bewuste voorbereiding, de eensgezinde leiding en het beambten-apparaat, dat de resultaten, vast houden moet, behooren tot de vaste vereenigingsvormen. waarin zich thans het organisatieleven uitdrukt. Deze vormen kunnen in den strijd ten onder gaan; maar het wezen ervan, het blijvende is de organisatiegeest, de discipline, die als het ware bij instinkt tot de georganiseerde daad voert, en die zich in elke nieuwe situatie de vormen en organen schept, waarin de wil der massa's tot uitdrukking kan komen. Deze geest van organisatie, die uit de toestand van de proletarische klasse ontspringt, die overal in het moderne proletariaat sluimert en vaak slechts op de goede stoot wacht, geeft niet alleen aan onze tegenwoordige massabewegingen, maar ook aan de komende, grootere akties der massa een heel nieuw karakter, dat ze geheel van alle vroegere massabewegingen doet verschillen.

A. P.

Een afscheid?

In *Het Volk* van 20 Nov. besluit het oud-kamerlid van Kol, een der stichters van de Arbeiderspartij en langen tijd een van haar pijlers, een relaas over zijn jongste reizen door Indië als volgt:

„En daarom ten slotte een ernstig woord aan mijn partijgenooten. „*Mijn politiek leven loopt ten einde.* Wat ik aan kennis van onze „en andere koloniën, aan ervaring op koloniaal gebied mocht „bezitten, werd en zal door mij worden neergelegd in geschriften „Doch het benuttigen dier gegevens, het verder uitwerken dier „denkbeelden moet ik aan anderen overlaten. Nog éénmaal zal „ik (in 1913) een beroep doen op het oordeel van kiezers, doch „daarna — mocht dit ongunstig uitvallen — uit Nederland ver„dwijnen en afscheid nemen van het openbare leven. *Dit besluit „staat onherroepelijk vast*, en zelfs op diskussie daarover zal ik „mij niet inlaten....

„Na vanaf mijn prille jeugd mijn beste krachten te hebben „gewijd aan de zaak des volks; na 25 jaren schrijvens en 12 jaren „hard werken in het Parlement, meen ik het recht te hebben mijn „laatste jaren te gebruiken voor een leven in eigen kring. Van„daar deze waarschuwing, die niet mocht achterwege blijven."

Van Kol heeft dus het **onherroepelijk** besluit genomen, zich, evenals iedere man van zaken, uit de affaire terug te trekken en de laatste jaren zijns levens — hij is ± 60 en lichamelijk en geestelijk nog zoo frisch als een dertiger — te slijten au sein de la famille (in de schoot der zijnen).

Nu, over den smaak valt niet te twisten en van Kol is zeker geen Bebel, of geen Marx, die den strijd voortzetten tot.... het einde.

Maar, er is gelukkig nog een middel, om den goeden man op zijn **onherroepelijk** besluit te doen terugkomen. Van Kol stelt zich in 1913 weer beschikbaar als kamerlid en, wordt hij gekozen, dan moet de familie nog maar eenige jaren wachten. Ligt het nu niet op den weg van zijn partij, de S. D. A. P., hem tot elken prijs voor de Nederlandsche arbeiders en voor de Indianen, niet te vergeten, te behouden? Van Kol is *de* koloniale specialiteit der S. D. A. P.. Niemand kan hem vervangen, al hoopt hij nu op een heele bende jongeren, die na hem het slagveld zullen betreden om voor de ethische koloniale politiek te vechten en in dien strijd lauweren te behalen. De S. D. A. P. kan hem een kamerzetel te bezorgen. Zij heeft vaste districten, als Amsterdam III, Appingedam, Weststellingswerf. Kom mijne heeren, wie uwer staat op voor de specialiteit? Gij zult 't toch niet op uw geweten willen hebben, de arbeidersbeweging van een van haar grootste krachten te berooven, wat zeg ik, van Kol in levenden lijve te dooden?

v. R.

Klasse bewuste S. D. A. Pers.

Onze afdeeling S. D. P. heeft in Weesp weer een flinke strijd bij de gemeeenteraadsverkiezingen gestreden. De burgelijke partijen en even zoo de S. D. A. P. hadden zich al verlekkerd dat wij geen candidaat meer zouden bezitten. Het heette altijd als Vader in den raad is dan zijn ze uitverkocht De S. D. A. P. die een vorige maal bij gemeenteraadsverkiezing 24 stemmen behaalde, beweerde dat ons hooge stemmencijfer op Vader uitgebracht, alleen om den persoon ging.

Wij hebben ons echter door al deze snaps niet van de wijs laten brengen en kwamen evengoed weer met een candidaat uit.

Wij meenden aan de arbeiders van Weesp eens een antwoord te moeten vragen, en stelden onzen partijgenoot G. de Vos candidaat en het antwoord van de Weesper arbeiders is goed geweest.

De uitslag was: Lib: 166 stemmen, C. H. 119 stemmen, R. K. 147 stemmen, A. R. 203 stemmen, **G. de Vos S. D. P. 139 stemmen.**

Een stemmencijfer waarvoor we ons niet behoeven te schamen. Vooral niet wanneer wij nu weten dat onze partijgenooten op 2 na alle des avonds tot 9 uur moesten werken en we maar heel weinig geld bezaten. En ook nu weer de S. D. A. P. hoewel ze zelf geen candidaat stelde, ons in plaats van hielp, ons juist tegen werkte.

Want minder mogen wij het toch niet noemen.

Daar ze bij advertentie in een burger blad bekend maakte, dat ze de kiezers vrij lieten.

Verbeeldt je er zijn socialisten die in strijd zijn tegen de bezitters en de arbeiders worden door de S. D. A. P. in de keus vrijgelaten.

Wat een klassebewustheid.

Het blijkt echter dat de arbeiders in Weesp maling hebben aan hun advies en wel degelijk begrepen waar het om ging en de socialist boven de burgerlijke candidaat verkozen, althans de 139 die op Vos stemden, wij zijn dan ook vol goede moed voor den komenden winter, onze afdeeling groeit, onze stemmencijfer is mooi, indien wij deze winter een goede propaganda maken.

Zie bij een volgende keer.

Het socialisme in den raad versterkt.

Hooglaren. G. A. VADER.

Een ontzettend vonnis.

Aldus betitelt *De Arbeid*, en terecht, een vonnis verleden week door de Amsterdamsche Rechtbank uitgesproken tegen de zeelieden Storm en Vos, leden van het stakingskomitee van den Ned. Zeeliedenbond. Zij werden wegens wederrechtelijke vrijheidberooving, ieder tot een gevangenisstraf van 2 jaar (met aftrek van 2 maanden preventief) veroordeeld. De rechtbank maakte uit, dat de physieke onmogelijkheid voor een paar door hen vastgehouden werkwilligen om zich te verwijderen bestond, tengevolge van psychische dwang door beklaagden als leden van het komitee op hen uitgeoefend. De beklaagden waren ook van mishandeling beschuldigd, doch deze beschuldiging kon de rechtbank niet handhaven.

Voor *psychische dwang* tegen onderkruipers geeft onze klassejustitie dus twee jaar! Ons dunkt, het is schandelijk, en ook wij zullen ons verheugen als deze zaak in hooger beroep komt, vooral omdat dan de arbeiders eens gelegenheid hebben tegen zoo brutale „rechtspraak" op te komen. Want wat kan eigenlijk niet al psychische dwang genoemd worden?

WP.

Uit de Vakbeweging.

De gaswerkersvereeniging „V. Z. O. S." aangesloten bij de afd. Amsterdam van den Ned. Federatieven Bond van Gem. Werklieden in haar ledenvergaderingen van 24 Nov. j.l. 's morgens 9 uur en 's avonds 7 uur besprekende het gevoerde debat in de mededeelingen van de zijde van Burgemeester en Wethouders, naar aanleiding van het „Federatie" manifest op het voorstel van B. en W. van 7 Nov. j.l. inzake het geven van een duurtetoeslag, als zouden het slechts *eenige* gemeentewerklieden zijn, die schreven als in bedoeld manifest,

kennisnemende van het berichtje in „de Courant" van 23 Nov. j l, vermeldende dat B. en W. voornemens zouden zijn te onderzoeken wie der gemeente-geëmployeerden voor den inhoud van dat manifest verantwoordelijk is en dat het ter hun ernstig voornemen zou liggen aan de gem. werklieden in kennis te brengen, dat in het vervolg dergelijk vaak de superieuren persoonlijk aanvallend geschrijf niet meer kan worden getolereerd, terwijl als na een algemeene waarschuwing toch op dien weg mocht worden voortgegaan de betrokkenen de daaruit voortspruitende gevolgen aan zichzelf hebben te wijten,

verklaart volkomen accoord te gaan met de woorden en de strekking van het manifest, waarvoor het federatiebestuur opdracht kreeg op een algemeene ledenvergadering en dus mede de verantwoording te dragen van dit manifest,

verklaart verder zeer gaarne bereid te zijn de gevolgen te dragen, waarop in bedoeld berichtje wordt gezinspeeld en besluit hiervan kennis te geven aan het Gemeentebestuur en er algemeene bekendheid aan te geven, door deze motie de pers ter plaatsing aan te bieden.

De Zaaier.

De afd. Zwolle v. de Zaaier, kennis genomen hebbende van de motie Amsterdam v. d Zaaier, waarin deze afd. de andere afd. aanspoort zich op te heffen, omreden zij geen kans ziet een dagelijksch bestuur te vormen voor 't H. B. en een afdeelingsbestuur samen te stellen, keurt deze wijze van optreden v. d. afd. Amsterdam ten sterkste af, aangezien hierdoor door genoemde afdeeling op onorganisatorische wijze de Bond uit elkaar wordt gerukt. Meent dat het plicht was geweest van genoemde afdeeling eerst de andere afdeelingen met dit feit in kennis te stellen; en dringt er bij de andere afdeelingen op aan deze ondemocratische handelwijze van Amsterdam niet te volgen of te steunen, maar getrouw te blijven aan de in ons land eenige zelfstandige socialistische Jeugd Organisatie „de Zaaier". Verder hoopt de afd. Zwolle, dat de andere afdeelingen er genoegen mee kunnen nemen, dat de afd. den Haag uit haar midden een dagelijksch bestuur voor 't H. B. kiest. Zij zal zoo noodig hier omtrent de andere afdeelingen aanschrijven.

Van de Afdeelingen.

Almelo. Eindelijk, hebben we hier dan een Bestuurders Bond. In het voorloopig komitee zit onzerzijds Doornbusch.

In de vergadering, waar Schermerhorn sprak, debatteerde Doornbusch onder goede aandacht.

Schermerhorn sprak over: 's Menschens ellende en verlossing Hij was zeer zakelijk. Hij gaf toe dat we leiders noodig hadden, doch zulke groote heechte organisaties als in Duitschland vond hij niet goed. Kleine groepen, die bij groote konflikten samen gingen.

In zijn slot zei hij nog dat we best met elkander konden samengaan.

Het was een voor ons sympathieke vergadering.

Op ons voorstel, is het *Secretariaat* van de Zaaier naar Leiden verplaatst.

Zondag, zijn we naar een samenkomst geweest van Jeugdorganisatie's te Hengelo.

Besloten werd zoo mogelijk op den *Eersten Kerstdag* een openbare samenkomst te houden in Enschede voor Jonge arbeiders. Voor „De Zaaier" zal Doornbusch daar een inleiding geven over „De Jeugd en Het Socialisme."

Amsterdam. Uitgezonderd bij hen, met wie door het Bestuur afzonderlijke regeling van betaling getroffen is, zal de bode voor het vervolg als vaste regel éénmaal in de *veertien* dagen bij *alle* leden aankomen tot het ophalen der contributie, die alleen tegen afgifte van groene (8 ct.), blauwe (11 ct.) of roode (16 ct.) zegels mag geïnd worden.

Bij vertraging stelle men daarvan in kennis den Afdeelingspenningmeester.

Vrijdagen 17 Nov. en 24 Nov hield de Afd. haar eerste cursusvergaderingen waar De Wolff sprak over „De Duurte". De spreker wees er op hoe in Duitschland op dit moment de arbeiders in massa's naar de vergaderingen trekken waar over dit onderwerp wordt gesproken, terwijl in ons groote Amsterdam op een vergadering belegd door de S. D. A. P. in Handwerkersvriendenkring waar Wibaut en De Miranda over de duurte spraken nog geen 50 menschen aanwezig waren.

Dit getuigt van de laksche geest, dien er onder de Nederlandsche arbeiders heerscht, hoewel zij toch evengoed als elders de gevolgen van het duurder worden der levensmiddelen gevoelen.

Groningen. De afd. van de „Zaaier" kennis genomen hebbende, van de motie Zwolle, besloot deze krachtig te steunen.

Haarlem. Zondag j.l. sprak v. Ravesteijn hier voor de afd. over het onderwerp: Scheiding van Kerk en Staat, een politieke noodzakelijkheid. Er werd vooral de nadruk op gelegd, dat de scheiding, wilde zij beteekenis hebben, opheffing beteekent van den band tusschen kerk en school, m.a.w. opheffing van den invloed van het clericalisme op het kind. De Arbeiderspartij is, zooals men weet, in tegenstelling met alle socialistische partijen, voor behoud van dien invloed.

Maastricht. Donderdag 23 Nov. hield de cooperatieve vereeniging „Het Volksbelang" haar jaarvergadering. Onder de ingekomen stukken was er een van de Afd. Maastricht van de S. D. P. Een aanvraag om steun voor de te voeren wintercampagne.

Door een onzer partijgenooten werd het verdedigd. Uit de vergadering kwam een voorstel om f 10.— te geven en vrije zaal. Maar het vond geen genade in de oogen der vergaderden. Het werd verworpen met 26 tegen 19 stemmen, terwijl er 80 à 90 personen aanwezig waren.

Ge ziet het daghet in het „Zuiden". 't Vorig jaar werd het zóó naar de kelder gejaagd, met alleen onze stemmen voor. Volgehouden partijgenooten en terugkomen!

Rotterdam. Na het naschrift van de Redactie kan het antwoord van het *Bestuur dezer Afd.* aan p.g. Nathans zeer kort zijn.

Waar N. immers in onze oproeping een samenzwering ziet vecht hij slechts tegen spoken van zijn eigen brein. Voor zoover ons mogelijk is wenschen wij — om de eigen woorden van N. te gebruiken — onzen weg recht-uit te gaan en te doen wat onze soc. vakvereenigingsplicht ons voorschrijft. En hij mag 't ons toch niet kwalijk nemen dat wij dien rechten weg en die plicht, d.i. onze houding, eens onderling bespreken. Nathans kan dus gerust zijn. Wij zijn werkelijk nog zoo verstandig dat wij het niet in ons hoofd krijgen zullen om samen te gaan rotten tot het brengen van partij-politieke geschillen in de zoo zwakke R'damsche vakbeweging.

Voor abonnementen op *Tribune* of *Socialisme* en voor opgave van het lidmaatschap onzer afd. kan men zich behalve a/h Secretariaat Oostmaaslaan 101 ook aanmelden bij:

P. KOETEN, Groote Kerkplein 8a,
J. D. KRIJGSMAN, Gerrit v/d Lindestr 7 A.
en bij L. W. SCHMIDT, Ackerdijkstr. 33b.

— Een vergadering uitgeschreven door de afdeelingen I en II der Arbeiderspartij op j.l. Dinsdag 14 Nov. over de Duurte en de Militiewet waarvoor 8000 strooibiljetten verspreid waren en aan de reclame-zuilen biljetten waren aangeplakt, *kon wegens gebrek aan belangstelling niet doorgaan.*

Wij hadden er ons heen begeven om tegenover de sprekers Van Hinte, raadslid en Ter Laan, voorzitter van een vereeniging van belastingcommiezen en die als zoodanig de moderne ambtenaarsvereeniging, den A. N. A. B., met alle middelen bestrijdt, aan te toonen hoeveel reden wij hadden een strooibiljet te verspreiden over de houding der gemeenteraadsfractie van de Arbeiderspartij. Tot onzen spijt was 't nu niet mogelijk.

Maar de Arbeiders-partij mag wèl zeggen, dat zij de arbeiders achter zich heeft, als zij er welgeteld 10 bijeen kan krijgen, wanneer er gesproken wordt over de duurte en het militairisme!

Een andere vergadering, Vrijdag 10 Nov. belegd in district II over hetzelfde onderwerp, schijnt trouwens ook te zijn mislukt. Wij zagen ten minste geen berichtje over goed slagen in *Het Volk!*

KORRESPONDENTIE. Een artikel over de Indische Begrooting en andere stukken volgende week.

Rectificatie.

Men verzoekt ons een fout te herstellen voorkomende in 't stukje van Nathans in het nummer van 18 Nov., waar gezegd wordt (3e al.) dat we ons in de eerste plaats tot de georganiseerden moeten richten; bedoeling is tot de **on**georganiseerden.

Ook verzocht Mensing ons herstel van een schrijffout in haar program-beschouwing (Erratum) in hetzelfde nummer. Daar moeten op regel 5 van boven na het eerste *van het gezin* de woorden *de factoren van het gezin* verdwijnen.

Advertentiën

Geboren:

MARIA RIEMKJE,
dochter van
G. STERRINGA en
M. STERRINGA—WINTERWERP.

GRONINGEN, 24 November 1911.

Eerste Matinée van Het Kleine Tooneel

op ZONDAG 3 DECEMBER, 2 uur precies, in den Schouwburg STOEL en SPREE, Plantage Fransche Laan, Telef. 5512.

De Belofte (The Troth)

Dram. Schets uit het Engelsch, van RUTHERFORD MAINE.

De Eerlijke Vinder (Le Portefeuille)

Blijspel uit het Fransch van OCTAVE MIRBEAU.

Blanc Bosnet's Ware Gedaante

uit het Engelsch van BERNARD SHAW.

ƒ 1.— (0.75); ƒ 0.75 (0.60); ƒ 0.60 (0.40); ƒ 0.40.

De tusschen haakjes geplaatste prijzen gelden voor leden van den klassenstrijd erkennende politieke en vak-vereenigingen, op vertoon van diploma.

Plaatsbespreking iederen dag van 10—3 uur.